

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „3.—; „4.50
za četrt leta „1.50; „2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne osira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 28. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se računajo po 8 nov. vrstica v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnine, reklamacije in inserate prejemajo upravnistvo v ulici Carintia 28. Oprema reklamacije so proste poštnine.

„Edinost“ je morda.

Volitev.

(Dalje.)

Kakor nam priča poročila iz Istre, velika je navdušenost o priliki pričujočih volitev. Najpriprostejši kmet se ne da več omajati obetom in priliznjenim besedam lahonških agitatorjev; niti denar niti visoki obeti slovenskih sovražnikov ne premagajo več zavednosti narodove in celo v najoddaljenejši hribovske vasi nahajajo se neustrašeni rodoljubi, ki se vedno bolj zanimajo za proslavo in prosveto lastnega naroda.

Značajnost, ki so jo dosedaj pokazali istrski priprosti kmetje v izbiranju zaupnih mož, daje nam upanja, da v pričujočih volitvah narodni kandidati proderejo tudi tam, kjer so dosedaj slovansko večino zastopali italijanski zastopniki, ki o slovenščini in hrvaščini niso hoteli ničesa niti slišati. Želeti bi bilo, da se na boljše obrne osobito v Pazinščini, Vodnjanu, Polju in Poreču. —

Volilno gibanje v Istri je splošno, kakor tudi zanimanje za volitve tako, da se je v narodu že jako ustanovilo in utrdilo. Lehko tedaj rečemo, da je tudi to neko njegovo svojstvo, ki pa potrebuje podkrepila in potrdila. Narod, ki ni preverjen o veljavi in važnosti volitev, da se prerad zapeljati in postaje vedno bolj „podlaga tujčevej peti“. V tem ko se narod, koji je prepričan o važnosti volitev, za nje na vse krepke poteza in deluje v njihov dober izid.

Lehko rečemo, da je dosedaj italijanska stranka prevladovala nad slovansko večino zgolj iz razloga, ker je zadnja bila še nezavedna in nepodučena v volitvenih važnosti. Odtod je pa izvirala slovanskemu narodu ogromna škoda in krivica, kajti, ne samo se ni okoristil gmotno, ampak propadal je tudi duševno ter zaostajal v prosveti in omiki.

Gmotno ali materialno je propadal kajti mnogo službenih mest bi lahko pokrivali njegovi sinovi, koje pokrivalo dosedaj tujci. S pomočjo deželne vlade bi

se bila osnovala lahko razna narodna podjetja in dobiček od teh pripadal bi narodu. Znano je n. pr. delovanje istrske hipotekarne banke in dobiček, ki ga donša italijanskim sodeželanom. Ves ta denar prihaja iz žepa slovenskega kmeta in zginja v laško žrelo. Krnjeli uboze kmeta derejo in rubijo ako je dolžan liki pijavice pri tem pa hočejo nad njim tudi duševno upljevati.

Koliko koristi bi donšalo enako društvo osnovano na slovanskej podlagi, in urejevano po razumnih in poštenih domačinih! Kmalu bi se istrski kmet rešil italijanskih spon ter ostal odvisen samo od domačincev, sorjakov svojih. Osnovala bi se lahko tudi drugačna gospodarska in druga društva, ki bi pospeševala blaginjo v narodu ter širila omiko.

Moralno je naš narod tudi zaostal ne radi družega nego za to, ker nam v deželnih zborih pravico sodijo nasprotniki. V celoma slovenskih in hrvaških krajih ustanovljajo ti šole v laškem jeziku; po vseh uradih silijo laške uradnike in laški jezik; slovenska ali hrvaška stranka, da ume odloke deželne vlade, je primorana se poslužiti tolmačev in jih drago plačevati. Šolstvo ne prinaša zaželenega uspeha zato ker je laško in našemu ljudstvu tuje. Mnogo deželni odbori izdajo za šole, a iste so koristne le italijanskej stranki.

Deželna avtonomija bi pri nas hasnila samo tedaj, ako v deželnih zborih vlada našemu narodu primerno število zastopnikov. Drugači nam je pa želiti samo narodne avtonomije. Do zadnje izvršitve pa težko kedaj pride čeprav jo zastopa in zahteva dober del slovanskih poslancev. Dokler ostanejo v krajinah razmere in vlada kakoršne so sedaj, ne ostaja nam družega nego napeti vse naše moči, da čim večje število svojih mož spravimo v deželne zore.

Dunajska vlada bi morebiti sčasoma se dala nagnoti, da izvrši narodno ravnopravnost v Avstriji kolikor jo je izvršiti mogoče pri sedanji razdelbi avstrijskih pokrajin. Mi pa moramo delovati od druge

strani, da jej v tem delu pomagamo s tem, da volimo narodne zastopnike. Italijanska manjšina na Primorskem pač dobro ume voditi politiko na svoj mlin. Čeprav je majhno njeno število v primeri se Slovani, vendar zadnjim upljiva in pravico deli. Uže davno sem, je namreč skrbela, da postavi v deželne in mestne zore kolikor možno svojih mož, ki so italijanstvu ostali zvesti ter trosili krivice mej Slovani.

Iz te politike lahko spoznamo možnost, da so dosedaj celo kraji, kder prebivajo zgolj Slovani bili zastopani po Italijanih. Umerno nam je tudi nenaravno stanje, ki vlada dosedaj v Istri. Nezavednost slovanskega življa in zvižanost lastne politike sta pomagala Lahonom, da so se toliko časa ohranili na prestolu ter ukazovali slovanskej večini v Istri.

K zavedanju in probujanju naroda pripomogla je pa najbolj narodna duhovščina in drugi rodoljubi, ki so predočevali slovanskemu prebivalstvu škodo in nevarnost, ki mu preti od Lahov. Upati je, da bo po njih zasejano seme kmalu pognalo in dozorilo zaželen sad. V bližnji bodočnosti smelo upamo v Istri velicih sprememb. Ta zemlja ki je od nekdanj čmela pod laškim oblastvom mora pokazati svoje slovansko lice in njen deželni zbor mora postati zbirališče slovanskih poslancev. Samo tedaj se nam bode nadejati prave izvršitve ravnopravnosti od deželne avtonomije, ki je bila in je še vedno glavna ovira podpolnej izvršitvi narodne enakopravnosti.

Delovanje istrskih domoljubov in slovanske inteligence nastavljen po Istri bodisi kot duhovniki, učitelji ali uradniki, ne bode zahman ampak obrodilo bode lep uspeh. Ako ne še v pričujočih upati je, da se to zgodi v prihodnjih volitvah in tedaj nastopi za Istro nova doba, v kojej se bode razvila tudi omika i prosveta slovanskega naroda ter pospešilo narodno blagostanje.

(Konec prih.)

Volitve v dež. zbor goriški.

Iz goriške okolice.

Marsikaj se je že spregovorilo glede volitve v naš deželni zbor, a morda le še premalo. Žalostno je, da se pri nas tako malo zanimamo za volitve, oziroma za poslance, a še žalostnejše je, da nemamo takih voditeljev, kakoršnih je bilo želeti. Saj je gotovo, da narod brez dobrih voditeljev ne more uspešno in složno delovati. Res, da imamo več političnih društev, toda glede volitev „nosi zvonec“ le „Sloga“, druga društva pa se vsaj doslej niso ganila „Sloga“, pa je izgubila — mnogo. Zakaj, to ve menda vsakdo, ki le malo opazuje naše razmere. — Ako bi storil vsakdo svojo dolžnost, bodisi volilec ali poslanec, marsikje bi že bili pokazali vrata našim nasprotnikom in mnogokaj bi se bilo spremenilo v prid in korist našej stvari. — Toda preleni smo, mlačni, rekel bi, nezavedni. Ozmimo se skoraj po naših sosednih krajinah, učimo se od njih. Nič ne pomaga jeziti se nad poslanci: taki so, kakoršne smo jih volili. Vse je odvisno od volilcev. Naša „Sloga“ sloni na zelo slabih nogah, vedno le leze, dokler ne pride do — volitev. Kdo je brez pristašev, somišljenikov? Tudi slogino predsedništvo jih ima, ti so društvo „Sloga“, kateri potrdijo, kar predlaga „voditelj“. A če kdo hoče usta odpreti, uže mu jih zamaše ali pa padejo njegove besede „med trnje“. Zato se pa pri zborih in shodih sloginih vrši vse tako „složno“. Ob času volitev je „Soča“ polna „Sloge“, ko nehajo, ne vé nobeden več za njo. Prav je, da imamo tako društvo, le voditelj je želeti drugačnih in jednoglasno predloženih kandidatov bi želeli nekaj drugačnih. Zdaj pa nam predlaga „Sloga“ za poslance može, ki so se že 6 let borili in trudili (kaj pa da je bil marsikdo truden od sedenja in molčanja!) za narodnost in blagor ljudstva (Bog vedi, kdaj, kako in zakaj!) Ali ni to ironija? Glejte, kakšni so slovenski poslanci drugod: primerjajte sami sebe njim! Izgovarjati se ne morete, da nemate večine v dež. zboru

PODLISTEK.

O našem učiteljstvu.

(Konec.)

Poreče mi sicer kdo: „Oho, ali ne veš, da z verskega stališča so vsi ljudje enaki in da Bog ne pozna narodnosti, da njemu so vsi narodi en sam narod, da je on vseskozi kozmopolit. Pazi, da ne zve tvojih maksim kak doktor sv. pisma „brez dodatka“, ker gorje bo tebi.“ Dasi verujem, trdno verujem v vse resnice sv. naše vere, vendar trdim svojo, da so učitelji, ki sejejo v mlada srca tuja semena, odgovorni i pred Bogom. Kaj zna nevedno dete, kaj je prav ali napčno? In vprašam: Je-li to prav, da so uže v mladih srcih zatiro najblažja, najplemenitejša čuvstva — ljubezen do naroda i do svojih bratov? Ali ni to umor, uboj onega, ki človeka v poznejših letih najbolj diči in blaži? In da bi bil ta greh prost kazni? Po človeški postavi ne zapade pač kazni, nasprotno še dobi plačilo, a po božji menda mora

slediti pokora. Niso li uže v starodavnih časih razna ljudstva spoštovali svoj jezik, svoje pravice, svoje navade? Ni se celo naš Zveličar sam podvrnil vsem naredbam, vsem šegan tadanjih časov? Mi pa, ki smo tako ogromno napredovali naj bi zaostali za svojimi pradedi, naj bi zatrli najblažja čuvstva? Žalostno bi bilo, če bi se tako daleč spozabili in žalostno — prežalostno je, da se dobi v nas Slovencih mnogo takih, ki so radovoljno uklonili glavo v tuji jarem, ki so postali nezvesti svojim načelom, svojemu narodu in se dali tujcu v oblast.

Kako na trdnem bi bila naša okolica, če bi vseh onih 17 učiteljev bilo na naši strani, če bi bili vsi vneti za narodno idejo in če bi jo pospeševali in urili. Ne bilo bi treba, da jo razglašajo na vse grlo, marveč le na tihem in v prvi vrsti uže pri deci sami, seveda tu le malenkostno. Širilo bi jo potem lahko mej prostim ljudstvom, s katerim pridejo oni največ v dotiko. Naši okoličani niso trde buče in „trmaste glave“. Dajo se poučiti in pre-

pričate je lahko. Če bi se jim razložilo, kako lepo je vendar, če se držimo svojih šeg in navad, če spoštujemo razne običaje, kako lepo je, če govorimo mili naš slovanski jezik, in če se potegujemo za narodne pravice; videli bi, kako bi postalo našo mlačno, ker nepoučno ljudstvo vneto, navdušeno.

Da naša narodnost gine, ni preprosti narod kriv, ker on bi se uže dvignol, a manjka mu skrbnih voditeljev, ki bi mu razjasnili tmino po katerej gazi. In kdo bi bil primerniši v to nego učitelji? Kdo zna bolje z ljudstvom občeavati nego oni, ker imajo priliko sleharni dan priti z njim v tesno dotiko? Je-li tako težavno in mučno delo nevedneža poučiti? A kaj bi neki govoril, ko je edini razlog, ki vse zapreči, namreč, da se je večina naših učiteljev udala tujcu, da se večina boji le količkaj povzdigniti svoj glas narodu v korist.

Imenovali me bode, gospod urednik, črnogledim i nepoboljšljivim, starim „nezadovoljnejšem“. Dobro so mi pa znae naše

tržške razmere in sicer šolske (o teh mi vestno poroča drag prijatelj), kakor tudi druge.

Jezili se bodo morda i naši učitelji, da tako nemilo po njih šibam, a boljše store, če to opuste in se raji poboljšajo. Našli bodo potem v Borisu ne uže ostrega kritika temveč dobrega prijatelja, ki bode njih hvalo „razglašal po svetu“. Saj Boris ne zna samo grajati, hvalil je uže tudi včas, hvalil bi najraje i sedaj. Ko pa vidi, kako gre vse po „enem kopitu“, kako gre „sekira za držajem“ ne more si kaj, da ne bi brezobzirno povedal svojega mnenja. In koga naj bi se bal? Oni, ki imajo čisto vest, ki so si v svesti, da so delovali za svoj narod, oni vedo, da to ne gre njim. Drugi pa, katerim so namenjene te besede naj se jih le dobro zapomnijo in najskušijo deloma popraviti, kar so zamudili in zagrešili. Dal Bog, da bi takrat kaj koristilo Borisovo prigovarjanje in da bi se prihodnjič oglašil ne kot zloglasni, črnogledi prorok, marveč kot oznanovatel veselih vesti.

Boris.

ali odboru: Kar imajo Italijani, to bilihko imeli tudi Slovenci. Zato se pa uže več časa in posebno zdaj govori povsod proti „Sloginemu“ predsedništvu, ki si je prilastil voditeljstvo goriških Slovencev. Zato se pa ljudstvo pritožuje nad nekaterimi bivšimi poslanci, ki bi težko povedali, zakaj so bili poslanci. Šest let je dolga doba, — a če pojde tako še šest in šest let, zaostanemo goriški Slovenci za tlačeni brati na Koroškem. Gospodje pa vse to prezirajo in postavljajo kandidate tako hladnokrvno, kakor bi ljudstvo od brkinskega kota do sivega Krasa hrepenelo, želelo in slavilo le bivaše zastopnike naše. Praša se pa: s kako pravico? Narod Vas obsoja a Vi ga prezirate? Ali Vam niše pridonel na uha glas, da nekaterih ne maramo, ker ne delajo tako kakor zahtevajo in pričakujejo volilci, kakor ves slov. narod želi? Morda ga ni v državi mirnejšega dež. zbora kakor je naš. Tu se vse vrši „složno“, — se ve, da nam ne v korist. Saj je ni eneržije, ni živjenja, niti narodnega ponosa! Česa ste storili, česa dosegli v 6 letih? Povejte, pokazite! Strašno malo! In če je kak „mož“ hotel povzdignoti svoj glas bodisi za to ali ono važno zadevo, pustili ste ga na cedilu ali pa mu celo nasprotovali. Poslanec more imeti vednosti in zmožnosti, katere mu je uporabljati brezobzirno vedno v dobro svojih volilcev in vse dežele! Razume se, da ljudstvo zahteva od svojih zastopnikov v prvi vrsti, da so narodni, čujete, narodni. A trkajte na prsa, pa pomislite, če ste vsi takšni? Morda — na skrivnem? Hm, hm! — Opomnimo pa uže sedaj, da ne obsojamo v tem in enakem smislu vseh gg. poslancev. Častne so izjeme, — Slava jim! Narod jih dobro pozna in tudi visoko čista. Nekateri vgajajo pa le — voditeljstvu, ljudstvu pa ne (in žalibog! teh je dosti!) Ljudstvo je razžaljeno, obupano! Komu se ima izročiti! Ti, koji ga vodijo, se ne vedejo prav, družih pa ni! Pač, so! žalostno bi bilo, ako nema 130 tisoč goriških Slovencev 10 pravih možev, koji bi delal iz vse mi svojimi močmi le za narod. Prepričani smo, da jih je tudi več, — le potiskati jih ne — za ograjo. Kdaj se ljudstvo toliko zave, da Vam pove na ves glas, brez obzira: Kdor ne more ali noče delati tako, kakor smelo od njega pričakujemo, tega nočemo, — naj ga predlaga Peter ali Pavel. Kdor ne dela, naj odstopi, naj se ne sili, prepusti naj mesto drugemu, sposobnejšemu. Človek je lahko najboljši trgovec, posestnik, uradnik in dr. — a iz tega ne sledi, da je dober i za poslanca. Mi se tu nočemo vtikati v Vaše domače zadeve, le glede narodne zavednosti in delovanja smemo reči, da niste vsi pravi sinovi naroda našega. O tem bi se dalo marsikaj povedati, no, dovelj je uže znano vsemu svetu, kakšni narodnjaki so nekateri naši narodni poslanci. — Predlagajte nam take moze, za katere bi ljudstvo jednoglasno glasovalo. Ali ne poznate gg. Jezovega predsednika Žnidarčiča, prof. Berbuča, pesnika Gregorčiča, pisatelja in narodnega boritelja Podgornika in drugih. Te naj „Sloga“ predlaga, pa jih složno izvolimo z veseljem in z gotovo nado, da bodo v vsem delali po željah in zahtevah ljudstva. Poslanci so za ljudstvo in ne narobe, to si je treba dobro zapomniti! Berite dopise v „Narodu“ in v „Edinosti“. Ako molčite, krivite. Pa, kako bi se opravičevali, saj dejanja kažejo, kaj ste. Mi čislamo in želimo gospode à la Rojic, Gregorčič, Ivančič, itd. vseh ne moremo, ni vzrokov za to. Ako pa bodo „jednoglasno predlagani in potrjeni“ poslanci voljeni, ni se čuditi. Volilci ne vedo za druge kandidate; če se začnejo glasovati, cepiti, ni prav. A naj stopi kdo na noge, n. pr. „Slovenski jez“ ali naj se kak pravi možak proglasi za kandidata, vsak zaveden volilec mu da svoj glas in ta volitev bode „vox populi“, — inace pa „vox nullius“.

— Stopite na noge naši zavedni narodnjaki, zbudite se volilci, nevstrašeni pokažimo, da hočemo take zastopnike v deželnem zboru, ki bodo delali na vso moč za narod, za enakopravnost, za blaginjo ljudstva. Kogar bomo volili, ta bo izvoljen. — Po toči zviniti je prepozno! Več volilcev.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Vse avstrijske zemlje pretresa še vedno jako razburjeno volilno gibanje. Na Češkem ponosno dvigajo Mladočehi glavo. Te praznike je poročal dr. Grégr volilec v Visokem Miti o svojem delovanju. Omenil je, da ga Staročehi posebno napadajo zaradi njegovega govora proti Liechtensteinovemu predlogu ter da poskušajo vse mogoče, da bi ga zaradi tega uničili v političnem obziru. Zbrani volilci so sklenili resolucijo, v kateri proglašajo dr. Grégra svojim kandidatom ter protestujejo proti napadom na novodobno šolo proti poskusom omejiti prava kmetkega stanu, posebno proti zakonu o dednem nasledstvu na srednjih kmetijah. Staročehski veljak, državni poslanec Tonner je sklical shod svojih volilcev v Roudnici. Hotel je poročati o svojem delovanju v državnem zboru, a k shodu došla je ogromna večina Mladočehov. Ti so predlagali naj se shod, predno posluša poročilo g. Tonnerja, izreče o bodočem kandidatu. Staročehi, ki so bili v manjšini so protestovali proti temu in nastal je tak nemir, da je ukazal vladni zastopnik razpustiti shod; g. Tonner je pa odšel, ne da bi bil dosegel svoje svrhe. Ta okraj, ki je bil dosedaj Staročehski pripade Mladočehski stranki, katera postavi kandidatom za deželni zbor župana v Melniku gospoda Winklerja.

Na Gališkem si kmetška stranka mnogo prizadeva znebiti se svojih gospodskih poslancev; a kakor kaže ne doseže prevelikih uspehov. Graščaki vporabljajo ves svoj upliv in vsa sredstva, da se izvrše volitve po njih volji in mogoče je, da dobe poljski kmetje samo dva poslanca svoje stranke v deželnem zboru. Ruski osrednji volilni odbor sklicuje za 20. t. m. shod volilnih mož v Lvovu, da se dogovore o kandidatih. No tudi Rusi, akoprav so v deželi v veliki večini, dobo le majhno število svojih zastopnikov v deželnem zboru. Deželna vlada ostane še vedno v rokah graščakov. Dobro znamenje je, da so se tudi poljski kmetje zbudili iz sna ter se začnajo zavedati svojih pravic. Mogoče je, da se jim v kratkem posreči otresti plemenitaško in židovsko gospostvo. To gibanje bode imelo velik upliv na moralni in gospodarski razvoj siromašne Galicije ter nam je porok, da se stvari obračajo polagoma na bolje! —

Naš cesar odpotuje koj ko preneha dvorno žalovanje v Berlin, da vrne nemškemu cesarju lanski pohod. Mogoče je, da se to zgodi uže prve dni avgusta meseca. Do 18. avgusta povrne se naš cesar v Lšl, kjer bode praznoval v ozkem rodbinskem krogu svoj rojstni dan. Natančnejši program te poti določi v tem naš in nemški dvor mej sabo.

Vnanje dežele.

Radikalna stranka srbska je imela te dni v Nišu svoj shod, na katerem so bile sklenjene nastopne resolucije. 1. Občine naj se preostrojijo po samoupravnih načelih. 2. Naj se zopet osnuje narodna vojska ter se tako ojači vojna moč Srbije. Stalna vojska naj pa ostane, da odgaja in vežba narodno vojsko. Radikalna stranka naj v prvi vrsti podpira domačo obrt in trgovino, ter si prizadeva povzdigniti poljedelstvo. 4. Naj se zemljišča na novo izmerijo, precenijo in obdačijo. 5. Zastopnik radikalne stranke

je osrednji odbor ki ima tudi pravico sklicati k letu shod stranke. — Kralj Milan se ne povrne v Beligrad, kakor so trdili nekateri listi in tudi ni nikedar izrazil regentom nezaupanja, baš nasprotno. Milan sedanjim vladarjem popolnoma zaupa in se ne misli več vtikati v posle Srbije. Kraljica Natalija se brž kone kmalo povrne na Srbsko, kjer se tudi nastani.

Na Bolgarskem ni vse v tako lepem redu, kakor bi kdo mislil. Koburg nima preveč sreče v tej deželi. S prva ga je podpiral Stambulov in njegova stranka. Sedaj se je pa tudi ta mož zelo ohladil proti ubogemu knezu, katerega bi v prvi priliki pustil na cedilu, ako bi se mogel pomiriti z Rusijo. Sedaj so na Bolgarskem tri glavne stranke. Cankovci, ki ne priznavajo ni kneza ni sedanje vlade, Radoslavovci, ki priznavajo sicer kneza, ki bi ga pa radi spravili iz dežele ter se pomirili z Rusijo; naposled je še mala kneževa stranka katerej stoji na čelu Stojanov. Tudi vojska ni prav nič navdušena za kneza, baš nasprotno; sovraštvo do Koburga širi se čedalje bolj mej častniki. — Kakor kaže, bliža se konec Koburgišadi, in knez se povrne še z daljšim nosom domov, nego je prišel v Sofijo.

Rumunska vlada je preklicala naredbo, po kateri je bilo prepovedano ruskim škonarjem (trgovcem s svetimi podobami) bivanje na Rumunskem. To jemljejo ruski listi z veseljem na znanje, ter o tej priliki poudarjajo, da je vse kraljevo prizadevanje tirati na Rumunskem nemško politiko, jalovo. Rumunski narod ni bil in ne bode nikdar za tako početje. Brez uspešne so tudi vse one utrdbe, katere je dal kralj z velikimi žrtvami zidati. Kar se tiče prestolonaslednika, stvar tudi ni še rešena. Če je prav Rusija vzela na znanje, da je kralj proglasil prince Ferdinanda Hohenzollerskega rumunskim prestolonaslednikom, se stem še ni obvezala ga brezpogojno pripoznati takim. Ako bi princ Ferdinand o svojem času ne mogel stopiti na prestol, bode Rusiji popolnoma na voljo dano, podpirati onega, ki bode ta čas vladal v deželi.

Na Francozke m so Boulangisti začeli zopet delati zdražbe. Déroulede in nekoliko njegovih prijateljev so pred nekoliko dnevi bili zaprti, ker so ščuvali proti vladi. Nekoliko njih pristašev-poslancev izdalo je na to proglaš, ki pravi, da sedanja vlada z nogami tepta prava državljani itd. No vlada se ne da motiti tem frazam ter energično postopa proti nemirnejšem. Francozki listi o vsaki priliki pišejo jako prijazno o Rusiji. Ko je car izustil poznato napitnico črnogorskemu knezu ter rekel, da je on edini zvesti prijatelj Rusije, prorokovali so Nemci, da se tudi Francija obrne od Rusije. Zgodilo se je baš nasprotno. Sedaj so Francozi še prijaznejši Rusiji nego prej in listi preporečajo Francozom, naj v Berlinu prodajo italijanske papirje ter kupijo mesto njih — ruske.

V Rimu je bil binkoštni praznik interdikt t. j. zaprt je bil Vatikan in vse cerkve, ni se vršila nikjer v celem mestu božja služba. Binkoštni ponedeljek je bil odkrit v Rimu spomenik Giordanu Bruno, največjemu sovražniku papeštva. Papež je vsled tega izdal interdikt. Slavnost, ki je Crispijevo maslo, se je vršila sicer mirno, a to ni zasluga italijanske vlade, ampak Vatikan, ki je delal na moč na to, da bi se ljudstvo ne puntalo. K tej slavnosti, ki je bila naperjena proti veri, došli so iz Italije in od drugod „liberalci in židje“. Židovski listi pojo neizmerno slavo Crispiju in njega modrosti. Mogotci italijanski naj bi pa pomislili, da je jako nevarno na tak način izzivati ljudstvo ter sramotiti njega verske čute. Verska ideja je v narodu globoko v srce vcepljena in znal jo bode braniti tudi proti Crispiju in židom!

V Belgiji je 11. t. m. v Bruselji zmagal z veliko večino liberalni kandidat Janson. Klerikalce, ki imajo vladu v svojih

rokah je s tem zadel hud udarec in mogoče je, da bode moralo klerikalno ministertvo v kratkem odstopiti, ker ima v zbornici še prav neznatno večino.

Domače vesti.

Opozarjamo č. g. naročnike, koji dosedaj niso še izpolnili svoje dolžnosti s plačanjem naročnine za naš list, da to kolikor mogoče prej store. Razne dolžnike, kojim smo že večkrat priložili znane rudeče listke, spominjamo še enkrat, da nam naročnino dopsljejo.

Upravišništvo „Edinosti“.

† Ivan Belec. Binkoštno nedeljo opoludne je umrl g. Ivan Belec, župnijski upravitelj pri sv. Duhu pri Krškem, v 34. letu dobe avoje. Posvečen v mašnika 1879. l.; služboval je na Kočevskem, na Igu, v Žiréh, v Belipeči, naposled pa pri sv. Duhu. Pokojni Belec bavl se je mnogo z javnimi, posebno z narodno-gospodarskimi vprašanji. Rajni Belec bil je izvrsten duhovnik, marljiv in jako nadarjen pisatelj in povsod zelo čislán. Blag mu spomin!

† Ivan Trobec, oče narodnjaka Antona Trobeca, umrl je v četrtek zjutraj v 80. letu starosti. V poprejšnjih časih je opravljal službo crkvenika pri sv. Ivanu kraj Trsta, bil pa je zmira narodnej stranki vdan. N. p. v. m.!

Iščemo sotrudnika-korektorja za naš list, ki bi bil popolnoma vešč slovenščini ter uže nekoliko izkušen v novinarstvu. Ponudbe naj se pošiljajo „uredništvu“, ki je pripravljeno dati vsakemu natančnejše informacije.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabrali so pevci „Delalskega podpornega društva“ slaveč Antona v gostilni „Alla bella veduta“ for. 1.10.

Mestni zbor ima nocoj javno sejo v kateri se bode obravnaval mej drugim tudi predlog šolskega odseka ob odpretu jednega italijanskega razreda na ljudske šoli v sv. Križu. Laščina vedno bolj napreduje po okolici in kmalu ne bomo več slišali slovenske besede v naših učilnicah, katere je Luzatto v svojem slavnem govoru v državnem zboru zval — „slovenske“. Do kdaj bode pač mestni zbor delal ukrepe in določbe? Po katerem zakonu obstaja uže četrto leto ter dovoljuje podpore in nagrade kakor se mu zljubi?

Volitve velilnih mož za isterski dež. zbor. Do sedaj ima narodna stranka zagotovljeno volitev 6 poslancev za dež. zbor v Poreču in to po dva v političnih okrajih Volosko, Kopar, in Lošinj. Vesti, katere so nam dozdej prispele, jako so ugodne za narodno stranko. V poreškem okraju predobila je narodna stranka občino Motovun, katera je izvolila 7 volilnih mož, in občino Oprtalj, katera je včeraj volila 4 naše moze; za dve občini Višnjani in Grižnjani se še nezna kakšne volilne moze so volile. Ako bi še občine Vrsar in Poreč volile narodne moze, imela bi narodna stranka tudi v poreškem političnem okraju veliko upanja, da se nje kandidatje izvolijo. Iz pazinskega političnega okraja došle so jako vesele vesti. V Pazinu izbrala je narodna stranka 22 svojih pristašev, v Žminju je izvoljeno 9 mož narodne stranke, danes voli občina Tinjan in je gotovo, da narodna stranka tudi v tej občini zmaga. Zagotovljena je torej v tem okraju večina narodnej stranki.

Volitve v puljskem okraju začnajo danes in ako rodoljubi svojo dolžnost storé in narod poduče je zmaga tudi tam na našej strani. Na take vspehe more res narodna stranka ponosna biti, kdor pozna razmere v Istri, mora se prav čuditi, ko sliša o vspehih o tem volilnem boji.

Isterski kmet je večinoma zadolžen, tedaj odvisen od svojih verovnikov, pristašev italijanaške stranke, katera stranka je kmeta pustila v temoti, dobro vedoč,

da dokler ne progleda, lahko ž njim ravna kakor hoče, vendar pa se je ta neuki, siromašni in zadolženi kmet čvrsto na noge postavil in s tem pokazal svetlo, da je še živ in da ima v njem narodne zavednosti in poštenosti.

Zabava. Odsek telovadnega društva „Tržaški Sokol“, napravi jutri 16. t. m. „Jour-Fix“ v vrtu hotela „Europa“ z izbornim sporedom. Ustopnina za ude Sokola 20 novčiča. Gosti dobro došli! Gostilničar je zagotovil rediteljem te zabave, da bode vino teran in istrijsko dobro in po ugodnih cenah, piva pa po 10 nvč. čaša. Ako bi slučajno bilo vreme neugodno bode zabava v dvorani tega hotela. Kakor znano, pri zadnji zabavi tega odseka bilo je občinstvo nad vsako mero zadovoljno, gotovi smo, da se tudi jutri posebno dobro zabavi.

Iz Barkovelj se nam piše: Veliko hrupa so vzbudile po vsej Avstriji petarde, ki so pokale v nedavno minolih dneh po Trstu. Oficijozni in neodvisni listi, liberalna in konservativna glasila obsojala so to nelojalno početje ter o tej priliki jako ostro popadala tukajšnjega namestnika in ces. kr. policijskega ravnatelja v Trstu. Prvemu se je očitalo, da nema dovolj energije, da bi s krepko roko vdušil vsako protiaustrijsko gibanje, drugemu so pa jemali v zlo, da njegovi organi ne morejo najti zločincev. In glejte! nenadoma se je ponudila prilika, da si ces. kr. policijsko ravnateljstvo osveti lice pred svetom ter se reši tega neljubega očitanja. Najden je sled onim ki mečejo petarde! To zaslugo si je pridobil gosp. capovilla iz Barkovelj! On je pred pričami izjavil, kedo meče petarde, zato opozarjamo sl. c. kr. policijsko ravnateljstvo in državno pravdnistvo nanj, da jima da o tem natančnejša poročila in podatke. Sedaj bode pač mogoče dobiti v pest tajne zločince in stopiti na glavo iredentovske kači. To zaslugo si pridobi pa naš g. capovilla ter s tem vsaj enkrat ustreže Barkovljanom!

Hišna preiskava. Minolo sredo zjutraj so prišli v tiskarno, kjer se tiska lahonski list „Indipendente“ javni in preoblečeni redarji ter preiskali toliko prostore v tiskarni kolikor tudi stanovanja sotrudnikov, upravnika in urednika ter sekvestrovali vse spise. Odgovornega urednika Evgena Geniram-a in štiri sotrudnike deli so pod ključ. Imena zadnjih so: B. Appolonio, Cesare Rossi, R. Zampieri in F. Ullmann, koji vsi so stebrovi tukajšnjih rudečih družtev. Sedaj počivajo v ječi poleg jezuitske cerkve in menda mislijo na zlato svobodo.

Uzori narodne zavednosti. K dobremu izidu volitve največ pripomore narodno oduševljenje in zavednost, koja sta se tudi to pot pokazala v jasnej sliki. Naj navedemo na tem mestu samo jeden slučaj, ki nam jasno kaže kako globoko je vkorenjena ljubezen do milega naroda celo v najpriprostejšem kmetu istrskem.

Dne 5. in 6. t. m. birali so fiducijare v občini Buzetskej (Pinguente). Kakor znano, napeli so istrski Lahoni vse svoje sile, da vsilijo bornim kmetom svoje moze in s tem tudi svoje poslanec. Vso noč od 5. do 6. t. m. hodili so volilci v volilno dvorano ter odajali svoje glasovnice. Od najbolj oddaljenih krajev prišli so peš v Buzet, da so zadostili svojej volilnej dolžnosti. Niti dolga pot niti trud jih ni od tega odvrgnil tem manj pa pretnje in priizivanje Lahonov.

Celo sivolas možak, priprost neizkušen kmet 102 leten, ni se zbal dolge poti niti je opešal; iz oddaljenih hribov prišel je osebno v Buzet na volišče ter po dolgotrajnem čakanju prišel vendar na vrsto, da je oddal glasovnico za — narodne fiducijare!

Tega sivolasega čestitega starčka, ki ima na svojem hrbtu več nego je dno stoletje, bi morali pač imeti pred očmi oni izmed naših mrzlih okoličanov,

kojim pete take težje, da na volišče niti ne pridejo ali pa uže prej prodajo svoj glas za slep goldinar ali za polič kislega vina!

Oni priprosti a pri tem tako zavedeni in za svoj mili rod tako navdušeni kmet, z belo glavo bi jim pač moral biti svitel vzglednim našim „učenim“ sorojakom, ki z nekako nezaupnostjo gledajo na slovenske narodne kandidate pri tem pa v zvezde kujejo izdajice in zagrizene Lahone. — A še nek drug dogodljaj hočemo navesti, ki živo dokazuje krepost in duševno jakost, jeklen značaj in slogu istrskih kmetov, ki so sicer v omiki zaostali nekoliko za svojimi sorojaki ali nas nadkriljujejo in presežajo v moštvi in značajnosti.

Jeden kmet iz Rakitovića prišel je tudi volit v Buzet. Tu je našel lahonskega postopača ki mu je vsilil 1 forint ter mu plačal obed samo, da mu je vsilil list na katerem so bili napisani lahonski fiducijari, koje je mož tudi volil. Ali kmalu se je imel kesati radi svoje nepremišljenosti. Ko so njegovi sovaščani domov prišli, ter zvedeli za nečast, ki jo je imenovan naredil njihovej vasi, — ko je vaški pastir (koji je nastavljen in plačan, da nadzoruje vse vaše ovce) prignal v vas svojo čredo, vrli Rakitovčani so odbrali vse ovce imenovanega kmeta ter mu jih dali rekoč, naj od sedaj naprej svoje ovce sam pase. Neso namreč hoteli, da se niti njih ovce pasejo v družbi ovac onega moža, ki je volil lahonske zaupne moze! Ker ima imenovan kmet še precej posestva, večkrat potrebuje, da mu sovaščani pridejo pomagat pri delu na polju, so skupno odločili, da ne bode mu šel nikdo izmed vaščanov na delo, ako mu oni kmet vsak dan ne plača pet forintov!

Reveža prevarjenca je bilo sram svojega čina; koj drugi dan je šel zopet v Buzet ter tu izjavil pred političnim komisarjem, da je bil prevarjen po lahonskih agitatorjih, koji so mu dali forint i obed ter da jemlje svoj glas nazaj. Ker se pa to ni moglo storiti, ukazal je vzeti njegovo izjavo v zapisnik in uničiti svoj glas raji nego da pripade lahonskemu kandidatu!

Živili Buzetčani in vsi vrli istrski kmetje! Narod ki ima v svojej sredi tako jeklenih značajev, ne bode propadel temveč čaka ga boljša prihodnost!

Isti značaji naj bodo v zgled nekaterim našim zaspancem in strahopetcem.

Tudi v Buzetu so bili izbrani skoraj jednoglasno naši zaupni mozeje.

Žminjski divjaki. Kakor se poroča „Naši Slogi“ iz Žminja, napadli so tamošnji šarenjaci, krnjeli in podaniki italijanskega kralja trojico slovanske gospode, namreč: občinskega tajnika Butkovića, učitelja iz sv. Petra v šumi Bursića in Frana Perića čestitega mladeniča in sina pošarskega mojstra gosp. M. Perića. Na to trojico so udarili Lahoni v tobakarnici italijanke Pepine Cavi — kamor so prišli po smodke in da zbegnejo njih preganjalcem — kojih je bilo nad sto kakor obseidenih. Metali so vanje vrče, steklenice, motike itd. dokler neso g. Perića tako razmesarili na glavi, da mu je kri iz več ran curkom lila. Težko ranjenega so drugovi komaj spravili do kapelanije kjer so mu dali prvo pomoč in krvotok ustavili. Pri tem divjaškem početju se je odlikoval osobito italijanski podanik Retti. Evo vam nasledkov toliko poudarjane dedovite kulture v Istri!

Iz Rocola nam pišejo: V ponedeljek 10. t. m. je praznovalo tukajšnje „pogrebno društvo“ svojo petindvajsetletnico. Gosp. predsednik je navduševal navzoče, kojih je bilo 30, (jako pičlo število za naš okraj; društvo šteje vseh skupaj nekaj več) z lepim govorom, naj ostanejo vedno zvesti društvu, ter naj pridobijo še drugih, da bode društvo lepo napredovalo. Med splošnim veseljem se je vršilo mnogo napitnic. Da tem bolj proslavi društvo

svojo 25letnico podarilo je našej šolskej družbi sv. Cirila i Metoda 10 gld. Hvalevredno početje; naj bi se okoličani spominjali naše družbe, ker le s tem bomo dosegli svoj namen. Naše društvo naj bi bilo v vzgled drugim okrajem, ki še vedno spijo. —

Spored slavnosti ob odkrivanji Vodnikov spomenika v Ljubljani dne 28., 29. in 30. junija 1889. Dne 28. junija: Sprejem gostov. Ob 8. uri zvečer koncert na čitalničnem vrtu, pri katerem bodeta sodelovala Blejska zdraviška godba (oddelek godbe dvornega gledališča) in pevsko društvo „Slavec“. Dne 29. junija: Ob 7. uri zjutraj sv. maša v cerkvi na Rožniku, katero bode daroval častiti gospod c. kr. gimnazijski profesor Tomo Zupan; pri maši bode pel čitalnični pevski zbor. Ob 10. uri ogledovanje deželne muzeja „Rudolfinum“. Ob 12. uri raznih gostilnah. Po obedu sprehod pod Turn ali na grad. Ob polu 6. uri odhod iz čitalnice na pokopališče pri sv. Krištofu, kjer položé „Slovenska Matica“, „Pisateljsko društvo“ in druga narodna društva vence na Vodnikov grob, in kjer bode pelo društvo „Slavec“. Ob 8. uri gledališka predstava v čitalnični dvorani. Igrala se bode „Mesečnica“, opereta pod vodstvom g. prof. Gerbića s sodelovanjem Blejske godbe, in „Svoji k svojim“, veseloigra v jednom dejanji, spisal za to slavnost dr. J. Vošnjak. Po gledališki predstavi koncert na čitalničnem vrtu, pri katerem bodeta sodelovala Blejska zdraviška godba in čitalnični pevski zbor. Dne 30. junija: Ob polu 10. uri dopoldne se zberó narodna društva na čitalničnem vrtu, od koder odidejo na Sv. Jakopa trg. Ob polu 11. uri slovesna sv. maša v cerkvi pri sv. Jakopu, katero bode daroval prečastiti gospod stolni prošt dr. Leonard Klofutar. Petje oskrbi št. Jakopski cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. L. Belarja. Ob 12. uri se odkrije Vodnikov spomenik na Valvasorjevem trgu z nastopnim sporedom. 1. Slavnostni govor g. c. kr. gimnazijskega ravnatelja Fr. Wiesthalerja. 2. Streli na Gradu naznanijo, da se je odkril spomenik, pred katerega narodna društva položé vence. 3. Kantata „Vodniku“, besede Antona Funtka, skladba dr. B. Ipavca; pel bode zbor „Glasbene Matice“ in ž njo združenih vnajih in ljubljanskih pevcev, pod vodstvom g. prof. Gerbića. 4. Predsednik odbora za Vodnikov spomenik, g. dr. J. Vošnjak izroči spomenik v last in 5. Cesarska pesem. Ob 2. uri banket na čitalničnem vrtu. (Vstopnice k banketu po 2 gld. za osebo se dobivajo pri odboru in pri kustosu narodne čitalnice v Ljubljani. Kdor se hoče udeležiti banketa, oglasi naj se najkasneje do 25. junija t. l.) Ob 5. uri ljudska veselica na Jani pri Žibertu na rojstvenem domu Vodnikovem. Veselico priredi Šišenska čitalnica.

Opazka: Zaradi stanovanja naj se p. n. gg. vnanji gostje pravočasno oglase pri odboru.

Češki Sokol v Parizu. Francozka telovadna društva napravila so o binkoštnih praznikih mejnarodno tekmovalno telovadbo v Parizu. K temu shodu povabili so Francozi vsa telovadna društva evropska (izven nemških). Prijaznemu vabilu odzvali so se češki Sokolaši ter poslali 140 mož v Pariz, kamor so se peljali s posebnim vlakom. Vnanje ministerstvo naše je prepovedalo Sokolašem nastopiti korporativno, kot „češka Sokolska občina“, nstopili so torej privatno. Češki gostje so bili v Parizu navdušeno vsprejeti. Francozki telovadci so bili češkim Sokolašem nasproti gola ljubeznjivost in prijaznost. Vsi pariški listi so donášali simpatične članke o češki deželi in zgodovini češkega naroda ter so navdušeno pozdravljali sinove onega naroda, ki je rodil Husa, Žižko, Jurija Podjebrada itd. Češki Sokolaši so prinesli francoskim telovadcem darilo čeških dam t. j. umeteljno izdelan lipov venec od češkega srebra. Slovanski

telovadci so o tej priliki v prvi tekmovali s telovadci drugih narodov. In da je bil prvi nastop sijajen priča nam to, da so si češki telovadci priborili tri prva darila v Parizu. To mora navdajati s ponosom, ne samo vsacega Čeha ampak vsacega Slovana! Izleta v Pariz so se udeležili tudi nekateri hrvatski Sokolaši. Uspeh čeških Sokolašev Nemce silno jezi in to je dobro.

Slava češkim Sokolašem!

Ravnateljstvo državne železnice poslalo nam je nastopno oznanilo, katero tukaj objavljamo: Od 1. junija t. l. naprej izdajali se bodo v Trstu pri sv. Andreji kakor tudi v Trstu na postaji južne železnice Saison-vozniki listi tja in nazaj do postaj južne železnice koroških in tirolskih prog via Herpelje-Ljubljana-Trbiž, oziroma Nabrezina-Ljubljana-Trbiž. Če so se ti vozniki listi izdali do vstetega 15. avgusta t. l. veljajo do konca septembra; če so pa bili izdani v teku 16. avgusta do vstetega 15. septembra, imajo veljavo do konca oktobra t. l. Nadalje prične se z omenjenim dnevom na obeh tržaških kolodvorih izdaja navadnih voznih listov tja in nazaj v Beljak in Celovec via Herpelje-Trbiž, oziroma Nabrezina-Trbiž z osem dneveno veljavnostjo.

Izletniki v Divačo via Nabrezina. Začenši z 16. t. m. se bodo vpeljali izletni vlaki vsako nedeljo in praznik iz Trsta v Divačo z vagoni II. in III. razreda. Voznina tja in nazaj bode znašala: Od Trsta do Nabrezine in nazaj II. r. 55 kr., III. r. 40 kr.; od Trsta do Proseka in nazaj II. r. 85 kr., III. r. 55 kr.; od Trsta do Sežane in nazaj II. r. gold. 1-10, III. r. 80 kr.; od Trsta do Divače in nazaj II. r. gld. 1-30, III. r. 90 kr. — Odhod iz Trsta ob 2-20 min popoldne.

Električno razsvetljavo menijo neki upeljati v tržaškem „gozdiču“ (Boschetto), da se bodo mestne gospodične lahko tudi po noči sprehajale in svetu kazale svojo lepoto. Začetek je uže storila Dreherjeva tovarnica piva. Enake luči bi pač bolj trebalo po nekaterih temnih ulicah v mestu, kjer vse smrdi od hudobije in zlobe; in nekoliko plinovitih svetilk v marsikakej bornej okoličanski vasi! Ali za okoličane magistrat nema denarja.

Dražba za dela. V ponedeljek 17. t. m. se oddajo potom javne dražbe pri mestnemu magistratu dela, poprava, belenje in barvanje cerkve v Škednji. Ključna cena je 4900 for. Odajo se ali vsa dela vkupe ali posebej. Za kamnotesarska dela je določenih 3093.09 za zidarska pa forintov 1806.91. Evo vam slovenski podvzetniki ugodne prilike, ako dela magistrat ne poveri raji kacemu Italijanu!

Steklina. Stekel pes je nedolgo tega vgriznul v roko pesolovskega pomočnika Antona Godina, ko ga je hotel ugrabiti v ulici Chiozza. Koj isti dan so mu rano ožgali ali bilo je uže prekasno, kajti ubogi Godina je v nedeljo moral v bolnico bolen na steklini. Še precej je miren, malo ali ničesa ne povzije samo vode mu donašajo v zaprtih vrčih, kajti steklim ljudem je voda zoperna. Zdravijo ga dr. Canestrini, Gusina in Brunner in skoraj vsi mestni zdravniki so ga obiskali. Varite se tedaj pred steklimi psi!

Lepo darilo. Vladajoči knez I van Liechtensteinski daroval je nesrečnim pogorelcem v Šildbergu na Moravskem 4000 gl.

Bratje „Sokoli“!

Jutri v nedeljo 16. t. m. bode v dvorani hotela Europa „Jour-Fix“, pri katerem nastopijo drugič pred občinstvo udje našega dramatičnega odseka.

Vabljeni ste torej, da se mnogoštevilno udeležite. Zabava bode krasna. — Ustopnina je 20 nvč.

Na zdar!

Trst, 15. junija 1889.

Odbor.

krojačem nefrankovano.